

Јован Козобарић

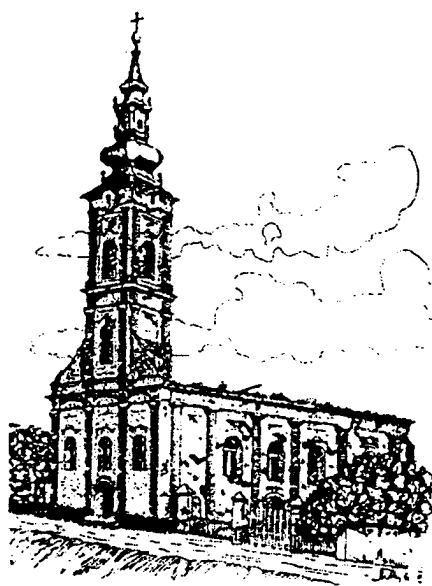
СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХИЈА У ДАЉУ КРАЈЕМ ГОДИНЕ 1931.

ПРЕДГОВОР

Наредбом Конзисторије у Ср. Карловцима од 28. децембра 1880. број К.645, и касније број К.1754/предс. из 1927. било је одређено да свака парохија има водити летопис. До мог доласка у Даљ не беше састављеног Летописа. Са 1. јуном 1931. постављен сам за администратора парохије у Даљу те сам почео скупљати податке о парохији у Даљу за Летопис. Скупивши исте, унео сам их у парохијски Летопис, а после тога спремио сам те податке за штампу и у овој књизи предајем их јавности.

У Вуковару,
1. септембра 1932.

Јован Козобарић
прога

*Даљ: Парохијска (Саборна) црква
Великомиченика Димишрија после
рушења 1942. г.
(цртеж Мирко Тишма)*

НАСЕЉЕЊЕ

У најстарија времена обично се народ насељавао у непосредној близини река због воде. Пошто је место на коме је Даљ насељен згодно место, јер је то узвишена равница, ту су - по старом предању - и Римљани имали своју насебину која се звала Teutoburgium. Прво је био насељен онај крај, који се данас зове Цара Лазара улица, а касније су се досељавали и други те су заузимали земљиште даље и даље према Дунаву и тако је ово место названо Даљ. Тако се приповеда.

Даљ лежи у равници. На североисточној страни је Даљска планина у којој има врло лепих винограда.

У Даљској планини ископавано је разних ствари из римског доба, а налазило се и ствари из турског доба.

Ја ћу овде кратко описати Даљ по књизи "Митрополија карловачка" од Димитрија Руварца.²

Варош Даљ лежи у равном пољу, четврт сата од Дунава са истока и 3 сата од потока Вуке с јужне стране, један сат од Драве са северне стране и од Осека 3 сата са западне стране. Данас се Даљ простире управо уз обалу дунавску.

Около Даља су баште, њиве, ливаде и виногради, звани даљски виногради у којима има разноврсног воћа. У близини Даља беше шума Липовача (8 јутара) јер беху само липова дрва. Данас ове шуме нема.

У време турско варош Даљ беше на гласу. Турских кућа беше 200, кршћанских (римокат.) 6, и хришћанских (српских) 25.

У близини Даља беше село Мариновац али је исто касније остало пусто јер су становници његови прешли у Даљ. Даљ граничи са селима Аљмаш и Ердут те пустаром Кечина. Ту се спомиње стари мост звани ћуприја "Мумин-паша".

У планини су даљски виногради и Чаушева вода где је сазидан чардак, а испод њега је чесма са изванредном добром пијаћом водом. А у близини ове чесме налази се мала црква посвећена Рођењу св. Богородице (8. септ.).

Пустара Мариновци беше у равном пољу, пол сата од Дунава, а тако и од Аљмаша. Па кад су Турци потучени под Бечом, сељани пустаре Мариновци, не хотећи чекати повратак Турака, разиђоше се и тако пустара остаде празна.

У том опису стоји записано да је у Даљу тада било ораће земље 2000 јутара, а у пустари Мариновци 300 јутара. Остало беше запуштена земља, обрасла трњем и међом.

Риболов беше у Дунаву, Богарској бари и бари преко Дунава именован Јама. Млинова беше 2-3. Касапнице и механе не беше јер је сваки

кмет за своју потребу клао што је имао у дво-ришту од живине или стоке и точио што му драгу, јер сви имађаху винограде. Дућана и занатлија беше 16.

Даље у том опису говори се о процени вароши Даља, кућа, груновима, кулуку.

Затим долази опис села Трновац, које се сада зове Бело Брдо па две пустаре, Мочари и Кијестинци. А после овога долази опис села Борова. Но ово све спада у Летопис парохија Бело Брдо и Борово.

ПАТРИЈАРШИЈСКО ДОБРО

После изгона Турака из ових крајева, године 1690. догодила се велика сеоба Срба у ове крајеве под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем. Ова сеоба је појачала српски живаљ у овим крајевима. Напуштањем Пећи, српски патријарх је изгубио приходе од патријаршијских добара у Пећи. Дошавши у ове крајеве патријарх је добио од Леополда I 10. септ. 1695. право да укупља свој десетак од православног српског народа између Дунава и Драве. Пре те дипломе, 11. авг. 1695. дао је Леополд I патријарху дворац Сирач са 14 села у Славонији на уживање. За време Ракоцијева устанка није могао патријарх да побира десетак од народа између Дунава и Драве. Стога Леополд I нареди 1696. да му се даде из будимске Коморе одштета од 3000 фор. Међутим је патријарх Чарнојевић за време устанка давао двору новац и уздржавао војску те му држава остаде дужна 20.000 фор.

Уместо тога даде му Леополд I 1697. и 1698. *iure perennale* добро Сечуј у Угарској али му ово набрзо одузме. Нешто од дуга, а нешто од неплаћања еквивалента од десетака патријарху, нарасло је патријархово потраживање на 38.675 фор. Стога му Јосиф I дипломом од 15. јула 1706.

уместо дуга уступи и преда властелинство Даљ, Борово и Бело Брдо. Али патријарх Арсеније III не доживи то да ступи у уживање властелинства јер умре на пречац у Бечу 27. X 1706.

После овога у више маха покушавало се да се од патријарха одузме властелинство Даљ али ово није успело и све до данас уживају патријарси српски даљско добро.

По Шематизму од год. 1905.³ по коме износим горње податке - властелинство даљско је те године имало земљишни посед 21.839 кат. ј. 1477 хв, што је представљало вредност 5.303.882 круне, а заједно још здања, драгоцености и фондус инструктус,⁴ вредност укупно износи 6.296.974 К 36 ф.

После светског рата дошла је аграрна реформа и по истој је одузето Патријаршији 4000 јутара и подељено народу. Патријаршија има данас двор, виноград, оранице у Даљу и шуме и оранице у бачком рити.

ПОЛОЖАЈ

Даљ лежи на Дунаву, али нема паробродске станице но имаде железничку станицу на прузи Суботица - Винковци, а од Даља иде посебна железница на Осек и даље за горњу Славоњу.

ЦРКВА

Стара црква је назидана 1715. од цигле, а осветио ју је архиепископ Викентије Поповић 26. октобра 1716. Ова црква је изгорела и сазидаана је нова црква године 1799. Храм је посвећен Св. великомученику Димитрију. Темпло је сликао Јездимировић.⁵ Цркву је осветио Стефан Станковић митрополит, 8. септембра 1840. То се види из овог записа:

Во славу Сѣи Живоначалниѣ Троицы,

Оца, Сына и с. Дѣха при благополѣчномъ владѣнїи его Величества Императора Русскаго и Краля Унгарскаго Гая Сердинада И.го свѣтителя новосазданаѣ къ П.Б.М. Доминізмѣ, въ Вароць Далѣ церковь православная, въ честь и память С. великомѣченика Димитрія сѣнодѣиствїемъ Его Превосходительства Гдина Стеѣана Станковича Архієпискпа и Митрополита Карловачкаго икоже и Ц.К. дѣиствит. тайнаго Совѣтника иже и подписа ане 8. Мѣа септемвр. 1840. лѣта.

(М.П.)

Стеѣан Станкович
Архієпискп и Митрополїтъ

Црква је више пута оправљана. Велике оправке на целој цркви изведене су 1930. године. А године 1931. наишла је велика олујина те је кров открила и полупала много црепа. Новог црепа је купљено 5000 комада, а та оправка је стајала 5000 динара.

Црква је пространа и висока, а врло лепо је украшена. Особито је акустична.

ЦРКВА НА ВОДИЦИ

У планини код извора Чаушевца међу виноградима имаде лепа мала црквица, посвећена Рождеству пресв. Богородице (8. септ.) Ова црква је сазидаана почетком 18. века, а довршена је за време митрополита Ненадовића.

О томе говори запис на иконостасу више царских двери:

Во имя Оца и Сына и Сѣаго Дѣха амин. Совеѣри се сеи иконостасъ сѣи въ капели на Доброи води при державѣ римскихъ Императоровъ Сѣранцїа Перваго и Марїи Орезїи повелѣнїемъ и иждивенїемъ Превсѣщенѣаго и Превосх. Гдина Гдина Паула Ненадовича П ш з Мѣа дек. 24. и прочаѣ.

У овој цркви се служи св. богослужење 19. јуна на Св. Ап. Јуду када је сва планина заветна. После св. литургије иде се с литијом код крста где се чита молитва и онда се литија враћа у цркву. Други пут се служи бденије и св. литургија на Преображење као славу православне хришћанске заједнице даљске. Трећи пут се служи о Великој Госпојини као храмовном дану када се скупи силан народ из околине.

Ова капела је оправљена године 1928. и освећена исте године.⁶

Обе цркве имају све св. утвари, литије, иконе и књиге. У цркви на водици има стари српски "Апостол". Ово је редак примерак и требало би га добро чувати. На свакој књизи има по један запис. Све записе ћу навести у посебном наслову.

СВЕШТЕНИЦИ

Године 1732. имао је Даљ четири свештеника, и то проту, јер је у то доба Даљ био седиште протопопијата, и три свештеника. У конзисторијалном списку се не наводе њихова имена. Године 1756. имао је Даљ шест свештеника и једног ђакона. Године 1766. беше осам свештеника, а године 1791. само три свештеника заједно са протом.

По матицама у Даљу беху ови свештеници:

1. Протопоп Антоније Попов, парох и намесник 1751.
2. Давид Поповић 1752-1771.
3. Димитрије Михајловић 1738-1770.
4. Јефрем Поповић 1754.
5. Јевстатије Даниловић 1755-1789.
6. Никола Јованов 1760.
7. ђакон Теодор Васиљев 1758. после отишао у калуђере

8. Кузман Поповић 1765.
9. Теодор Милојчић 1758. после отишао у калуђере
10. Теодор Ендерић парох и прота 1762-1807. после отишао у Вуковар
11. Максим Панулић 1764-1801.
12. Михајло Поповић 1771.
13. Лазар Јовановић 1790-1802.
14. Васа Поповић 1794.
15. Јефта Шаркић 1800.
16. Павле Козаровић 1800.
17. Аксентије Поповић 1801-1821.
18. Лазар Јанковић 1802-1807.
19. Прота Васа Јанковић 1807.
20. Димитрије Димитријевић 1808-1814.
21. Димитрије Делић 1814-1818.
22. Григорије Герчић 1818.
23. Прота Јелисеј Поповић 1813-1832.
24. Коста Миланковић 1813-1855.
25. Антоније Лонгиновић 1916.
26. Петар Јеремић 1817-1818.
27. Петар Стефановић 1818-1869.
28. Георгије Пауновић 1829-1856.
29. Максим Патковић 1833.
30. капелан Младен Стефановић 1852-1869.
31. Паво Симоновић 1855-1857.
32. Јован Јаношевић 1857-1859.
33. Павле Михајловић 1858-1886.
34. Милорад Михајловић (син Павлов) 1886-1889.
35. Георгије Мишић 1886-1889.
36. Милош Рајашкић 1859-1907.
37. Душан Магарашевић 1889-1917.
38. Огњан Мангуловић 1916- 1/V 1931. одселио у Шабац за члана црквеног суда
39. Др. Родољуб Стојаковић 1919-1/XII 1929. одселио у Беч за пароха
40. Иван Семјонов 1/XII 1930. - 1/VII одселио у

Куманово за пароха

41. Јован Козобарић парох и уједно администратор Протопрезвитерата вуковарског 1/VI 1931. - 15/III 1932. када је премештен у Вуковар за пароха и архијерејског намесника вуковарског
42. Игуман Висарион Стакић управитељ патријаршијских добара, беше привремени администратор ове даљске парохије 15/III - 1/V 1932.
43. Емил Глоцар 1/V 1932. и даље
44. Ранко Бачанин 1932.
45. Милорад Мијатовић 1/VI 1933. и даље

КТИТОРИ И ПРИЛОЖНИЦИ

1. Митрополит Јован Георгијевић, приложио Србљак 1772.
2. Васа Николајевић, кандило, 1873.
3. Љуба Коровљевић, застор 1881.
4. Драгољуб Шајковић, покривач на налоњ 1890.
5. Мила Еклемовић, пешкир 1899.
6. Маца Крунић, пешкир 1899.
7. Марија Стојковић, пешкир 1901.
8. Марија Важић, пешкир 1901.
9. Ана Марковић, часни крст на трпези 1904.
10. Рада и Сока Орсић, пешкир 1908.
11. Милош Важић, пешкир 1908.
12. Јела Клајић, пешкир 1909.
13. Илинка Грчић, пешкир 1909.
14. Вукица Ајдуковић, пешкир 1909.
15. Сока Еклемовић, пешкир 1908.
16. Веселин Важић, покривач на налоњ, 1909.
17. Никола Љубојевић, покривач на налоњ, 1909.
18. Душан Видић, покривач на налоњ, 1909.
19. Сава Берковић, покривач на налоњ, 1903.
20. Милица Докић, пешкир, 1898.
21. Евица Вукадиновић, покривач на налоњ, 1911.
22. Ђока Еклемовић, пешкир, 1914.
23. Ружа Стијић, покривач на налоњ, 1915.
24. Милева Еклемовић, пешкир, 1917.
25. Паца Весић, застирач на налоњ, 1920.
26. Даница Панић, пешкир, 1922.
27. Славна Коровљевић, пешкир, 1922
28. Милева Вираг, пешкир, 1922.
29. Срета Кукановић, пешкир, 1922.
30. Сви парохијани и околина, велико звоно 1922.
31. Ђока и Евица Којчић, звоно, 1922.
32. Влада и Неранца Панишић, звоно, 1922.
33. Ђока, Илија и Милева Крстановић, звоно 1922.
34. Перса Кукановић, покривач на налоњ 1924.
35. Љуба Секулић, покривач на налоњ од самта 1924.
36. Ана удова Поповић, чираци 1924.
37. Јелка Србљановић, велику икону 1924.
38. Босиљка Бачић, покривач на дечји налоњ 1927.
39. Савка Ајдуковић, пешкир 1928.
40. Љубиша Чалошевић, застирач на проскомидији 1926.
41. Викица Варница, чаршав 1926.
42. Славка Клајић, чаршав 1926.
43. Вукица Важић, чаршав, 1926.
44. Ружа Панић, чаршав 1926.
45. Милица Нешић, пешкир 1926.
46. Воја Лалић, пешкир 1929.
47. Коста Грчић, пешкир, 1929.
48. Спаса Оцић, застирач на налоњ, 1929.
49. Евица Опшић, застирач на налоњ 1929.
50. Чеда Масларић, пешкир 1930.
51. Љубица Јовановић, пешкир 1930.
52. Трива Брајић, пешкир 1930.
53. Сока Милинковић, пешкир 1930.
54. Славка Каравуковац, застирач на налоњ 1930.
55. Марија Вукелић, застирач на триподион 1930.
56. Милена Цвијановић, полијелеј 1930.
57. Криста Ћирић, застор на триподион 1930.
58. Неранца Панишић, застор на триподион 1930.
59. Ната Оцић, пешкир 1930.

- 60. Рада Клајић, пешкир 1930.
- 61. Славка Лалић, покривач на налоњ 1930.
- 62. Цвета Љубојевић, покривач на налоњ 1930.
- 63. Мила Орсић, покривач на налоњ 1930.
- 64. Неранца Масларић, икону 1931.
- 65. Влада Панишић, патос за децу у цркви 1932.

КТИТОРИ СВ. ХРАМА НА ВОДИЦИ

- 66. Марија Папрић, икону 1909.
- 67. Стева и Сока Еклемовић, икону 1910.
- 68. Савета Ајдуковић, покривач на налоњ 1915.
- 69. Маца и Јоца Крунић, икону 1916.
- 70. Даринка Лазић, покривач на налоњ 1920.
- 71. Љуба Грчић, пешкир 1922.
- 72. Светозар и Вида Бачић, икону 1924.
- 73. Душан Алексић, икону 1924.
- 74. Неранца Панишић, покривач на налоњ 1930.

ЦРКВЕНА СЛАВА

Велика црква слави Св. Димитрија 26. окт. Слава се прославља свечано. На тај дан долази много народа из околине на славу.

Мала црква на водици слави Малу Госпојину 8. септембра. И на овај дан се много народа скупи из околине.

БОГОСЛУЖЕЊЕ И ПОХАЂАЊЕ ИСТОГА

Приповеда се да су некада стари парохијани врло уредно долазили у цркву на Св. Богослужење. Данас то није тако. Једино о Божићу, Богојављењу, Ускрсу пуна је црква побожнога народа.

ГРОБЉЕ

У вароши има велико гробље, а код цркве на водицама мало гробље у површини 58 кв. хвати.

ЗВОНА

За време рата однета су сва звона у ратне сврхе. После рата 1922. године набављена су 4 нова звона.

1. Велико звоно, тешко 870 килогр., цена 34.800 дин. купила је црквена општина од прилога
2. друго звоно, тешко 475 килогр., цена 19.000 дин. купили су Ђока и Евица Којчић
3. треће звоно, тешко 250 килогр., цена 10.000 дин. купили су Влада и Неранца Панишић
4. четврто звоно, тешко 96 килогр., цена 3.840 дин. купили су Ђока, Илија и Милева Крстановић.

Сва четири звона вреде 67.640 динара.

АРХИЈЕРЕЈСКА КАНОНСКА ПОСЕТА

У јесен 1931. године Његова Светост Патријарх Српски Господин Варнава предузео је свој апостолски канонски пут по дивној Архидијези сремскокарловачкој. Његова Светост је предузела овај пут 17. октобра 1931, пошавши аутом из Карловаца у Ириг, а одавде у Митровицу, Шид, Вуковар, Даљ и Осек. Свуда је Његова Светост најсвечаније дочекан и испраћен. Његова Светост је у Даљ приспео 10/23. октобра 1931. Пред црквом беше славолук и ту је Његову Светост дочекао најсвечаније и најодушевљеније многи народ и сва школска деца. За тим се ишло у цркву где је након кратке молитве и поздрава од стране месног пароха Његова Светост одржао врло лепу поуку побожном народу кога беше пуна црква. У суботу 24. октобра 1931. беше архијерејска св. Литургија. У недељу 25. октобра 1931. Његова Светост је посетила Осек где је најсвечаније дочекан и тамо је одржана архијерејска св. Литургија. Из Осека се вратио Његова Светост у Даљ где је боравио још у понедељак 26. октобра 1931. када се поподне вра-

тио у Београд, испраћен одушевљено од многога народа.

ОДЛИЧНИ СРБИ ДАЉЦИ

1. Др Викентије Вујић, епископ викар. Рођен је у Даљу 29. јануара 1874. Основну школу је свршио у Даљу, а гимназију у Осеку 1892. године. Права је апсолвирао у Бечу, а православно богословски факултет у Черновицама. Монашки чин примио је у манастиру Шишатовцу 1903. и одмах ступио у службу као подбележник архид. Конзисторије у Срем. Карловцима. Исте године постављен је за наставника карловачке Богословије, а од 1914. беше ректор.

Кад је год. 1904. отворен Богословски семинар био му је префект и испратио је 16 генерација семинарских апсолвената. Био је члан разних комисија за оспособљење свештеничких мирских и монашких кандидата за разне свештеничке и више монашке службе.

Последњих шест година све до 1932. вршио је службу надзорника средњошколске веронаучне наставе у бившој Сремско-карловачкој епархији.

Увођењем црквеног Устава постављен је од Његове Светости за архијерејског заменика, а 8. октобра 1932. у седници Св. архијерејског сабора изабран је за епископа викара са седиштем у Београду. Дана 20. новембра 1932. посвећен је у Београду за епископа.⁷

2. Димитрије Исајловић рођен 1783. Био је наставник Српске учитељске школе у Сомбору (1813-1830). После тога је на позив кнеза Милоша отишао у Србију и у Београду је организовао прву Гимназију. Поред својих школских дужности Исајловић је почев од 1833. три године уређивао Српске новине. Године 1839. поставан начелник Министарства просвете, а год.

1840. главни секретар Државног савета и у год. 1841. врховни инспектор свих школа у Србији. Као начелник Министарства просвете умро је у Београду.⁸

3. Никола Живковић ишпан. Сакупљао је претплату на књигу Житије књаза Милоша.

4. Породица Миланковић.⁹

5. Др Милан Стијић професор и нар. посланик.¹⁰

МИТРОПОЛИТСКИ ЕГЗАРСИ

У почетку XVIII века одмах после велике сеобе били су успостављени митрополитски егзарси који су надзирали свештенике и прегледали црквене рачуне. Ови егзарси беху врло строги те су од свештеника тражили тачност и уредност у служби, а од црквених татора су тражили тачност у рачунима па где су нашли на неуредност, тамо су неуредне кажњавали. Егзарси су постојали до г. 1769. После њих су преузели надзор над свештенством и црквама окружни протопрезвитери. Из разних записа на књигама види се да је године 1764. био егзарх Герасим Радосављевић, јеромонах хоповски.

ПРОТОПРЕЗВИТЕРАТ

Кад је престала установа егзарха основани су протопрезвитерати. У Даљу као митрополитском доминиуму беше седиште протопрезвитерата од свршетка 18. века па све до 1869. године. У почетку беше 3 села у протопопији (1732, 1756. и 1766.) а у години 1791. беше 14 села. Овако је остало све до 1869. када је Даљски протопопијат укинут, а основан Вуковарски под који је Даљ потпао.

I. Даљски протојереји:

1. Прота Јован 1733. За њега се зна из Шпецифи-

кације по којој је прота Јован у протопрезвитерат донео једну школску кутију за Осечко поље и у доминиум Даљ

2. Антоније Попов 1756.

3. Давид Поповић 1766.

4. Теодор Ендерић 1767-1807. те године је одселио у Вуковар.

5. Васа Јанковић 1807-1813.

6. Јелисеј Поповић 1813-1832.

За остале протојереје нема података.

II. Вуковарски протојереји беху сви администратори протопрезвитерата.

7. Димитриј Марковић 1869.

8. Љубомир Руњанин 1872.

9. Лазар Поповић, парох осечки 1878-1895.

10. Илија Перкаћански, парох вуковарски 1895-1920.

11. Лазар Богдановић, парох осечки, 1920. - I/III. 1931.

12. Јован Козобарић, као парох илочки и после администратор парохије даљске беше администратор протопрезвитерата вуковарског од I/III. 1931. до 15/III. 1932. У марту 1932. по црквеном Уставу основана су архијерејска намесништва те је Даљ потпао под осечко намесништво, а Јован Козобарић постављен је за пароха вуковарског и архијерејског намесника вуковарског.

ДУХОВНИЦИ

У старије време за сваки протопопијат био је одређен један духовник који је исповедао свештенство. Наредбом од 29. нов. 1767. био је за Даљ одређен као духовник Јефтимије, јеромонах из манастира Кувездина.

Ова установа је касније престала те кад су установљени протопрезвитерати онда су свеште-

ничке исповеди одржаване у седишту протопрезвитерата.

ЗАПИСИ

У цркви на иконама, пешкирима, а скоро на свим књигама имаде старих и нових записа које ћу по реду овде навести.

У великој цркви:

1. На старом Апостолу:

Сію... и Божественю Книгѣ Кѣпи вароШь Даљ ѿ Москолевъ храмѣ Стагѣ великомученика Димитріа цѣною 4 двката 173... Мѣца юньнѣ 4. день

2. на истом Апостолу:

Я лѣта Гднѣ воплощенїи 1702. Яугѣста 3. великаго и царствѣющаго славнаго Града Мѣсковѣ житель Кириль Мсковѣ Снѣ Берневь ѿ желаннагѣ своего намьренїи даде сію Книгѣ Апостоль сервскїи земли во швитель Прѣтѣнѣ Бѣнѣнѣмѣ Трепине (бнѣ да треба да стожи Требише) въ храм пречестнаго и славнаго Ея Успенїи поминовенїи ради усопших своих сродникѣ ихже имена вписана сѣтъ во швци синодикѣ сеѣже честнѣнѣ обители ѿ бестаг (?) Јеромонаха Симеона

3. На поученијама:

Марко Павловичъ. Сего Марко Павловъ пароха Островскаго церков Далски Храме Стаго великомученика Димитріа за собствене свое новце искѣпила [...] лѣта 1769. Кѣпихъ Его цѣною 12 Сѣор. Мѣца априла 12. 1762.

4. На Октоиху 1-4 глас:

Сію Книгѣ октоихѣ цркве Храма Стаго великомученика Димитріа азѣ смиреннѣнѣ Јеромонахъ Я.Е. Митрополитски Его вѣвѣШѣ ми На гене-

радної визити на лѣтѣ 1764. Іануаріа 9 го юже
совственою рѣкою подписахъ.

5. На великом Псалтиру:

В лѣто ѿ створенія свѣта сію книгѣ
Богодѣхновендію псалтирь даль... Партейній сынъ...
монахъ Іванно... зовомагъ... вползѣ емѣ дѣ-
Шевендію. Я кто ви сію книгѣ мавъ у него...
Іванікій взятъ ѿ него какимъ насиліємъ или
причиною или укрест: и зато да прїиметьъ севѣ
ѿ Бога сдѣ и ѿ Стѣхъ Оцѣ правилндоу клѣтвѣ.
и наШего смиренія такожде не вѣди на немъ
Благословенія всїи векъ и в грядѣщїи. Страшно
бо еже впасти в рѣцѣ Бога живагъ; а даль сію
книгѣ више речень Парбейіи Митрополитъ Лаохтїй-
скїи томѣ монахѣ Іванікію в царствѣющемъ
Градѣ Москвѣ Мѣца Іпрїліа въ... и кѣпи Храмѣ
Стѣго велмч. Димитріа за 10 Сѣор. лѣта 171.
Мѣца Іприліа 27. день.

6. На прологу II.

Сїю вожествендію Книгѣ прологъ Мѣцъ де-
кемврїи приложи Гѣрь Трѣмо МиШленовъ вароши
Даль храмѣ Стѣго великомѣченика Димитріа
цѣною 8. Сѣор. и то 1735. Мѣца марта 25. 10.
ден подписахъ у Далю 1764. іанѣ.

7.

Герасимъ Радосав(чеви)
п.е. Митропол. Ехѣрхъ

7. На прологу III.

Сїю вожествендію Книгѣ прологъ Мѣцъ де-
кемврїи приложи Гѣрь Трѣмо МиШленовъ вароши
Даль храмѣ Стѣго великомѣченика Димитріа 8
1/2 и то лета 1735. Мѣца марта 25. гъ юже
подписахъ у Далю 1760. лѣта іан. 7.

Герасимъ Радосав(чеви)
п.е. Митропол. Ехѣрхъ

8. На Октоиху 1-4. гласа:

Сїю Книгѣ... цркве храма Стѣгъ велико-
мѣченика Димитріа вароши Далї... смиреннїи
Іеромонахъ Хоповскїи Ехѣрхъ и вившѣ на Ге-
нералнои визити 1764. іанѣара 9. сопственою
рѣкою подписахъ Герасимъ Радосав(чеви) Ехѣрхъ

9. На кандилу великом:

За споменъ овде сахраѣномъ владици Ни-
колајевиѣу од брата му Васе 1873.

У мушкој цркви има плоча над гробомъ вла-
дике Лукијана Николајевиѣа. Натписъ је овај:

Овде почива Лукианъ Николаевиѣ правосла-
вни Епископъ роѣенъ у Стеановци сремски 12/2.
1817. умро овде у Далю 16/9. 1872. Гробну му
плочу осїјава љубавъ признаѣе и поштоваѣе це-
логъ Србскога народа.

10. На Србљаку:

Сїа Книга цркве Стѣо ѣспенія на водици
сѣщїи ѡе ихъ Ехѣленція наШѣ Гѣинѣ Гѣинѣ
Архїепископъ и Митрополитъ Іоаннъ Георгїевичъ
ѿ ѣсерхїи своегъ дароваль ЕСТЬ декаемв. 9. 1772
года.

11. Минеј за јануар:

Си минеи принесенъ ми въсть ѿ Москви на
слѣжѣ мнѣ смерномъ Архїепископѣ Пекскомѣ и
Патриархѣ Срвскомѣ Арсенїю Черноевичѣ... лѣта
ахчи (1698) мѣца дек. и кѣпи е варошъ Даль ѿ
Гѣна... Викентїа Іоанновича за 10 Сѣор. лѣта
1735. Мѣца Івліа 10 ден подписахъ у Далю 1760.
лѣта іан. 7.

Герасимъ Радосав(чеви)
п.е. Митропол. Ехѣрхъ

12. Минеј за фебруар:

Сїа Книгѣ принесена ми въсть ѿ Москви на

свѣжѣ мнѣ смерномъ Архієпискѣ Пекскомъ и Патріархѣ Србскомъ Арсенію Черноевичѣ витіи ЗСЗ лѣта гдѣа ахчи Мѣа дек. 10. ден искѣпи варош Даль ѿ гдѣна Архиепископа и Митрополита викентіи Іоанновича лѣта 1735. Мѣа Івліа 7. юже подписахъ у Далю 1764. лѣта іан. 7.

Герасим Радосав(чеви)
п.б. Митропол. Бхархъ

13. Минеј за март:

Сію Книгѣ Минию Црковъ и храма Стаго великомученика Димитріа вароши Далѣ аз смирени Іеромонахъ Хоповскій Архиепископско и Митрополитски Бхархъ Бившѣ ми на генералнои визити лѣта 1764. Іандаріа 8. юже сопственою рѣкою подписахъ.

Герасим Радосав
Бхархъ

14. Минеј за април:

Сіи Книга Глми Миней Квпѣ варошѣ Далѣ ѿ Гдѣна Архиепископа и Митрополита Викентіи Іоанновича за 10 Сѣр. 1735. го Мѣа Івліа 7. юже подписахъ у Далю 1760. лѣта іан 7.

Герасим Радосав
п.б. Митроп. Бхархъ

На осталим минејима налазе се исти записи као и на минеју за фебруар.

15. У цркви на водици на Евангелију:

Сіи книга Нови Завѣтть Іереа Василиа Бѣковича пароха Брдѣтскога Бившѣ ми на генералнои визити за смиренни Іеромонахъ Хо-

повскій Архиеп. Митрополит. Бхархъ 1764. іанѣар. 14. своєю рѣкою у Брдѣтѣ подписахъ

Герасим Радосавлѣвичъ
Бхархъ

16. На Евангелију у великом храму на корицама има овај запис:

ПревосходителнѣиШему ВисокопреосвященѣиШемѣ Господину Господину СтеѢанѣ ѿ Стратимировичѣ славеносербскога и валахійскога Восточниа апостолскій церкви народа Архиепископѣ и Митрополитѣ Его ЦесароКралѣвскога апостолскога Величества дѣйствителномѣ тайносовѣтникѣ и Великаго Креста Австрійскога Императорскога Стагѣ Леополда кавалерѣ ѣ с: поклонѣтсѣ сіи книга Свѣтое Бѣагеліе отъ смиреннагѣ Арѣимандрита и новонзбраннагѣ Епископа Бѣковинскагѣ Ісаи БалѣШескѣла; 4. числа Мѣа Ноемврѣа года 1823. въ Карловцѣхъ.

Унутри у Евангелију запис:

Сіе Сѣое Бѣагеліе наШа смѣрност дарова и приложи церкви Домініѣма вароши Далѣ храма Сѣо вел.мученика Димитріа знаменано Сѣовственордчни въ Карловцѣ Сремскѣмѣ. Дне 9. Мѣа Ноемврѣа 1823.

СтеѢ. Стратимировичъ

НАДГРОБНИ СПОМЕНИЦИ

1. У порти чело олтара гроб и плоча са записом:
здѣ почѣваетъ Рава Божіи Стои Райчичъ пождена въ Лѣчанѣ 20. декемврѣа 1799. лѣта, престависѣ же въ Далѣ 9. маіа 1855. лѣта.

2. На истоку гроб:

Овде понгиважу остаци Теодора Миланко-

вѣна 1841. Супруге му Данине 1824. и сина му
цорѣа 1868.

3. Надгробни крст уз цркву са северне стране:
Ана Живковић рођ. 28.X.1837. † 24. V.1865.
- Сахрањена по жељи њеној до родитеља Николе
Живковића.

4. надгробни споменик до овог:
Теодор Живановић рођен у Карловци 17.
априла 1824. преставио се 9. фебруара 1866. год.

5. на јужној страни:
Раб божји Светозар ВИ. хѣман. Школе
слѣшатель сынъ Іереја Петра Стеѣановича поживе
ХВИИИ. лѣтъ престави се ВИ. окт. 1837.

6. Плоча на црквеном зиду са севера:
Лѣта 1840. дне 12. септемвриаа зѣ въ
Далѣ въ 60 лѣтѣ возраста своего упокои въШем-
уѣи ш Бозѣвѣрномѣ дѣховникѣ своемѣ и домѣ
и двора своего Архиепископско Митрополитскаго
иже въ Карловцѣ Сремскѣмѣ мѣдромѣ строите-
лю же и надзирателю преподавнѣиШемѣ Игѣменѣ
Александрѣ Личинилѣ Ораховичанинѣ за вос-
поминанїе памжатник сей Архиепископъ и Ми-
трополитъ Стеѣанъ Станковичъ.

7. На надгробној плочи у порти на северној
страни:

Зѣ почѣвает рабъ Божїи Николай Жив-
ковичъ иже поживе лѣто 63 престависѣ же лѣта
гдѣи 1851. благочестивѣхъ родителѣи своихъ
Арсенїи и Бѣѣи основанїе же Сѣѣдацїи за ѣвогихъ
въ Далѣ свѣщнїи первѣи положи.

8. На крсту уз олтар у порти на северној страни:
Каменю Рцѣи кто зѣ почиваетъ и обѣагѣ

Воскресенїи чаетъ Бѣѣи Миковичъ вѣрнѣи свпрѣга
Ди: Маринковича вѣка сегѣи светнагѣи поживе до
44 гѣи натуралнѣи доигѣи свои ѣда 1838. года.
Мѣца Априлїа 10. Вѣчнаѣи Бѣи памѣтъ.

Статистика рођених, венчаних и умрлих

Година	крштених	венчаних	умрлих
1765.	81	13	73
1770.	103	22	98
1780.	158	14	114
1790.	163	25	126
1800.	136	35	119
1810.	132	24	155
1820.	128	34	117
1830.	145	33	246
1840.	137	28	224
1850.	185	43	114
1860.	183	28	139
1870.	172	28	129
1871.	168	46	167
1872.	167	45	258
1873.	127	39	309
1874.	168	42	242
1875.	104	37	128
1876.	157	39	159
1877.	181	14	121
1878.	145	32	165
1879.	177	42	138
1880.	169	35	220
1881.	174	34	135
1882.	152	34	120
1883.	186	31	140
1884.	196	31	137
1885.	206	35	137
1886.	206	28	145
1887.	165	30	114
1888.	148	33	160

1889.	193	22	115
1890	134	32	158
1891.	167	17	179
1892.	150	24	125
1893.	170	36	111
1894.	144	28	115
1895.	145	31	115
1896.	151	41	106
1897.	143	33	101
1898.	109	26	104
1899.	146	42	95
1900.	146	37	137
1901.	138	42	107
1902.	158	31	111
1903.	135	34	107
1904.	147	28	115
1905.	135	42	132
1906.	149	56	106
1907.	145	23	110
1908.	121	35	136
1909.	143	42	117
1910.	157	29	119
1911.	146	30	133
1912.	142	37	103
1913.	121	41	150
1914.	137	23	138
1915.	80	13	152
1916.	56	16	90
1917.	46	27	83
1918.	63	61	102
1919.	119	62	85
1920.	132	54	120
1921.	149	43	93
1922.	138	33	113
1923.	126	33	86
1924.	120	22	95
1925.	146	27	100
1926.	98	29	86

1927.	108	27	84
1928.	95	28	90
1929.	108	28	93
1930.	120	29	111
1931.	105	34	92

Број душа и домова

Година	Број домова	Број душа
1732.	235	
1756.	150	
1766.	254	
1791.	323	1978
1905.	814	4011
1931.	850	4022

У архиви парохијалној нема бележака о броју домова и душа између године 1800. и 1900. па стога овде нисам могао навести бројеве.

ШКОЛА

Школа је основана око 1750. године. Школу је издржавала црквена општина и била је као вероисповедна школа до г. 1919.

Године 1906. подигао је лепу школску зграду блаженопок. Георгије Бранковић, патријарх српски.

УЧИТЕЉИ

1. Јован Вујић магистер 1766.
2. Е. Јаковљевић 1828.
3. Јован Тркуља 1854.
4. Милан Папрић 1873.
5. Спасоје Дедић 1880.
6. Миливој Павловић 1920.
7. Сава Симендић 1930.

8. Невена Софић 1930.

9. Никола Кнежевић 1931.

Имена свих учитеља нисам могао навести јер нису нигде забележена у архиви парохијске канцеларије.

СВЕЧАРИ

У овом чланку изнећу породице са њиховим Крсним славама. Број у загради означава колико породица славе тога дана.

I. Св. Василије, 1. јануар

1. Грабовачки (6)

2. Калајић (1)

II. Св. Јован, 7. јануар

3. Ајдуковић (2)

4. Бајакић (7)

5. Берковић (5)

6. Банчић (5)

7. Брајић (1)

8. Булајић (4)

9. Бућкаловић (1)

10. Вираг (3)

11. Докић (2)

12. Ђеланић (1)

13. Ђуричковић (2)

14. Јовичић (4)

15. Јеремић (1)

16. Кицош (6)

17. Катић (1)

18. Милинковић (4)

19. Масларић (6)

20. Макарић (2)

21. Малетић (1)

22. Марић (2)

23. Михајловић (1)

24. Мишковић (1)

25. Ненадовић (2)

26. Панишић (1)

27. Поповић (7)

28. Попић (1)

29. Петковић (7)

30. Пинтеровић (2)

31. Панулић (2)

32. Пецикозић (1)

33. Рекић (1)

34. Радивојевић (3)

35. Савић (1)

36. Савадиновић (5)

37. Станојевић (1)

38. Чалошевић (15)

39. Шестановић (1)

III. Часне вериге Св. Ап. Петра, 16. јануар

40. Козарац (1)

IV. Св. Тривун, 1. фебруар

41. Јовић (1)

42. Леђенац (2)

43. Павловић (1)

V. Лазарева субота

44. Дедић (1)

45. Дангузов (1)

46. Мркшић (1)

47. Павловић (1)

48. Томашевић (1)

VI. Ђурђевдан, 23. април

49. Алексић (1)

50. Апелић (1)

51. Арамбашић (1)

52. Балић (4)

53. Берковић (5)

54. Васиљевић (1)

55. Верчевић (2)
 56. Грујичић (3)
 57. Добрић (3)
 58. Докић (2)
 59. Илишевић (12)
 60. Јовчић (2)
 61. Јуришић (1)
 62. Кикановић (8)
 63. Кнежевић (4)
 64. Којић (4)
 65. Којжић (2)
 66. Кресић (2)
 67. Мајсторовић (2)
 68. Макивић (1)
 69. Матић (1)
 70. Маиланковић (3)
 71. Милакић (1)
 72. Михајловић (7)
 73. Недић (1)
 74. Николић (1)
 75. Његић (1)
 76. Палић (1)
 77. Перчевић (1)
 78. Поповић (4)
 79. Продановић (1)
 80. Радишић (4)
 81. Радовановић (3)
 82. Радојчић (8)
 83. Ракић (2)
 84. Србљановић (4)
 85. Стојковић (1)
 86. Трошић (2)
 87. Ђурчић (2)
 88. Чордашић (4)
 89. Чалошевић (1)
 90. Шобић (1)

VII. Св. Ев. Марко, 25. април
 91. Бабић (4)

- VIII. Св. Илија, 20. јула
 92. Ајдуковић (5)
 93. Бокоња (1)
 94. Благојевић (2)
 95. Љубојевић (13)
 96. Маринковић (5)
 97. Поповић (1)

IX. Св. Пантелејмон, 27. јули
 98. Ендерић (1)
 99. Паланац (4)

X. Крстовдан, 14. септембар
 100. Клајић (3)

XI. Св. Киријак Отшелник, 29. септембар
 101. Јоцић (1)
 102. Дадић (1)
 103. Добозаловић (2)
 104. Орсић (2)

XII. Св. Сергије и Вахх, 7. октобар
 105. Љиљак (1)

XIII. Св. Параскева 14. октобар
 106. Бачић (12)
 107. Варница (4)
 108. Гојковић (7)
 109. Грујић (2)
 110. Ђурђевић (4)
 111. Каравла (1)
 112. Николић (6)
 113. Савић (4)
 114. Стојановић (4)
 115. Трајловић (1)

XIV. Св. Лука, 18. октобар
 116. Ајдуковић (4)

117. Дерентовљевић (5)
118. Панић (3)
- XV. Св. Димитрије, 26. октобар
119. Аврамовић (1)
120. Грчић (27)
121. Гавенда (1)
122. Грујић (1)
123. Димић (2)
124. Зелић (1)
125. Којчић (6)
126. Крунић (1)
127. Машић (1)
128. Чичовачки (2)
- XVI. Св. Кузман и Дамјан, 1. новембар
129. Лазић (4)
130. Макивић (5)
131. Пецикозић (4)
- XVII. Ђурђиц, 3. новембра
132. Важић (13)
133. Котарлић (1)
134. Нешић (1)
- XVIII. Св. Архангел Михаил, 8. новембар
135. Богдановић (3)
136. Боздак (1)
137. Бељански (2)
138. Вукадиновић (2)
139. Декан (1)
140. Илинчић (3)
141. Јанковић (2)
142. Ковач (1)
143. Клајић (10)
144. Леденчан (1)
145. Марић (1)
146. Михајловић (1)
147. Секулић (5)
148. Стојковић (1)
- XIX. Св. Стеван Дечански, 11. новембар
149. Јокић (1)
150. Решетаровић (2)
151. Стијић (7)
- XX. Ваведеније, 21. новембар
152. Опшић (13)
- XXI. Св. Никола, 6. децембар
153. Ашић (1)
154. Анђелић (2)
155. Барања (3)
156. Боројевић (2)
157. Бошњак (1)
158. Видић (8)
159. Весић (7)
160. Вујић (2)
161. Војводић (2)
162. Грујић (2)
163. Докић (5)
164. Држаљевић (8)
165. Дамјановић (2)
166. Ђурић (2)
167. Ђекић (9)
168. Ђуришић (1)
169. Еклемовић (8)
170. Јелић (13)
171. Јокић (2)
172. Јосић (2)
173. Ковачевић (4)
174. Крунин (2)
175. Каравуковац (3)
176. Којић (1)
177. Крстановић (8)
178. Константиновић (1)

179. Кнежевић (1)
 180. Лалић (1)
 181. Лукић (1)
 182. Макар (1)
 183. Машир (3)
 184. Маширевић (1)
 185. Миладиновић (13)
 186. Мандић (5)
 187. Масларић (1)
 188. Мијоковић (5)
 189. Мијатовић (2)
 190. Матарушки (1)
 191. Милинковић (1)
 192. Николић (1)
 193. Оцић (20)
 194. Орсић (11)
 195. Патковић (1)
 196. Петровић (2)
 197. Пинтеровић (1)
 198. Поповић (1)
 199. Пувача (1)
 200. Панишић (3)
 201. Перић (1)
 202. Ристић (4)
 203. Романић (1)
 204. Станишић (1)
 205. Стојков (1)
 206. Стојачић (1)
 207. Симендић (1)
 208. Станојевић (5)
 209. Савић (3)
 210. Терзић (1)
 211. Тодорић (1)
 212. Фрајт (5)
 213. Чучиловић (1)
 214. Шијаковић (1)

XXII. Св. Игњатије, 20. децембра
 215. Драгић (3)

216. Јајић (2)
 217. Мандић (2)
 218. Панојић (3)
 219. Туцаковић (1)

XXIII. Св. Стеван, 27. децембар

220. Богдановић (2)
 221. Видић (1)
 222. Геренчевић (1)
 223. Гудулић (1)
 224. Коровљевић (12)
 225. Ластавица (4)
 226. Радовановић (1)
 227. Радованевић (4)
 228. Утвић (6)

ПОЉЕ

Поље се дели углавном у два дела. Око села је равница. Ту су оранице. Са североисточне стране пружила се уз Дунав планина звана Даљска планина у којој има врло лепих винограда. У тој планини има чесма Чаушевац у чијој близини је сазидаана капелица која слави Малу Госпојину (8. септ.). на тој чесми је врло добра пијаћа вода дочим у самом селу нема добре пијаће воде. Даљска планина је заветована Св. Ап. Јуди 19. јуна, и тог дана се у капелици служи свечана литургија.

НАЗИВИ ПОЉА

I. Планина:

Бусија - међа ердутска

Краљево брдо - има крст Св. Лазара

Велика страна - има инж. знак

Коровљев чот - на раскрсници има крст

Мала страна - одатле је диван поглед на Бачку
 ћаћин до

Љубојев чот

водица - капелица на водици
 Карајанковићев чот - под њим има некакав по-
 друм
 Чаушевац - има крст са чесмом
 међа Алмаш
 Порић рит - риболов, пашњак и дрва

II. Поља:

Липовача - ово је некада била липова шума у
 близини, а сада је равница
 Греда
 Грабовац - ту су већином виногради
 Шаториште
 Стари Даљ
 Шушњар - искрчена шума
 Глогови
 Ливадице
 Лушак
 Крушчице
 Црквина - прича се да је овде била црква
 Трњаци
 Мариновци - некад било село, а сад је пустара
 Папрадине - некад расла папрад
 Крчевине - некад била шума
 Маџарице
 Низбрдице
 Јазавице
 Шкиља - била мала пустара
 Крака - има инж. знак
 Шокица
 Гомбара
 Мрђанова млака
 Мариновачка бара
 Чутурина бара
 Мали аћаш
 Чворковац
 Бода
 Даљска бара

Пропаст - била пустара
 Прека бара
 Островац I.
 Ловасић
 Млаке
 Кечина
 Островац ловаски
 Ловас - била пустара
 Зурило - била кућа за чувара
 Савуља - дунавски залив, риболов и пашњак
 Цинцарске ливаде
 Полој - била кућа за чувара и чардак
 Лекићи
 Вујнова млака
 Ширине
 Гандићево брдо
 Канал
 Пустарице
 Тук - пашњак одређен за марву. Овде има извор
 од куд отиче вода Брзавом у Јаму, а Јама иде
 кроз село у Дунав.

КУГА У СРЕМУ

Године 1795. и 1796. владала је у Срему
 куга али је не беше у Даљу. У Вуковару је вла-
 дала. Но из Даља је митрополит Стефан Стра-
 тимировић послао свештенству две окружнице.
 Једну је написао 16. октобра 1795. у којој по-
 учава како се ваља чувати од кужне болести.
 Препоручује умерен живот. Даље вели: "весма је
 хасновито онакове ствари највише уживати кое
 крв чисту н.п. вино, сирће, соли, квирцове, би-
 бер, паприку, зелениш, воће, сурутку и проч. Но
 мяса, рибе, сира, сланину и проч. мање ваља
 јести јер овакове ствари ко запаленију крв пре-
 прављају и с којег следује. Воду прежда упо-
 требленија нужно јест кувати" итд. У тој на-
 редби има 13 тачака. Затим у другој окружници

од 7. марта 1796. митрополит Стефан Стратимировић дозвољава да у четрдесетницу: "могут меренаја сњеднаја уживати, и једном речи оноје јести што у таковом случају санитетс комисија совјетовати будет; не дежашче себе на строгост поста; како што у здраво времја обичај нам јест. Но уживајушче она која добиватисја могут и која за совершеное излеченије по совјету докторов најнужнија сут" итд. Осим ових наредаба има много и других наредаба, које се на кужно

доба односе, а све су ове наредбе уписане у циркуларни протокол парохијски.

Кугу у Срему је опширно описао Др Радивој Симоновић у Сомбору у својој књизи "Куга у Срему" штампаној године 1898.

Саставио године 1932. а преписао овде у ову књигу 8. септ. 1947.

Јован Козобарић, прота

Приредио Боривој Чалић

Напомене:

Оригинал рукописа чува се у Градском музеју у Сремским Карловцима, инв. бр. I-2713. Срдачно се и овом приликом захваљујем кустосу Музеја, господину Павлу Штрасеру на копији овог и осталих рукописа проте Козобарића. Текст се доноси у неизмењеном облику уз најнужније правописне исправке.

² Димитрије Руварац, Српска митрополија карловачка око половине XVIII века. - Сремски Карловци, 1902. Опис који Козобарић помиње је "Пописание вароша Даља и Белога Брда и Борова и нима пристојним пустарама и белегами", стр. 169-189 Руварчеве књиге.

³ Мата Косовац, Српска православна митрополија карловачка по подацима од 1905. год. - Сремски Карловци, 1910.

⁴ Све што припада пољопривредном добру (стока, оруђа, машине) и сматра се саставним делом самог добра.

⁵ Иконостас је сликао 1822-25. Павел Ђурковић, а Григорије Јездимировић извео је позлатарске радове (Класицизам код Срба, Београд, Народни музеј, 1966, књ. III, стр. 159-160).

⁶ Црква је до темеља порушена 1941. при чему је уништен црквени мобилијар и део иконостаса. На темељима старе подигнута је 1946-48. нова црква, у српско-византијском стилу са једним кубетом, у којој су чувани преостали делови иконостаса. Иконостас је сликао Димитрије Бачевић (Мирослава Костић, Иконостас капеле Успења Богородице у Даљу, Нови Сад, Галерија Матице српске, 1994.)

⁷ Умро је у Тополи 1939. године.

⁸ Умро је 1853. године.

⁹ Најистакнутији чланови старе и угледне породице Миланковић били су Урош (Даљ, 1800 - Беч, 1847) први српски филозоф новијег времена те Милутин (Даљ, 1879 - Београд, 1958) један од највећих српских научника, у Козобарићево доба професор Универзитета у Београду и академик. Посебно је значајан његов рад у области небеске механике, геофизике и климатологије.

¹⁰ Милан Стијић (Даљ, 1889 - ?), доктор филозофије, професор у Осијеку и на Сушаку. Члан Самосталне демократске странке и народни посланик у више мандата.

ПРОТА ЈОВАН КОЗОБАРИЋ

Протојереј - ставрофор Јован Козобарић рођен је 1874. у Сремским Карловцима где је завршио Гимназију (1889) и Богословију (1893). Године 1894. рукоположен је за презвитера. Као парох службовао је у Илоку (1894-1908), Грку (данас Вишњићево, 1908-1912), поново у Илоку (1912-1931) и Даљу (1931-1932). За администратора вуковарског протопрезвитерата именован је 1. марта 1931. и ту дужност обављао до 15. марта 1932. када је, ступањем на снагу новог црквеног Устава постао први архијерејски намесник вуковарски. Службу у Вуковару обављао је (осим 1941-45) до 1952. када је пензионисан.

Прота Козобарић је већ у првој години службе започео своју обимну културну активност оснивајући 20. новембра 1894. у Илоку Певачко друштво "Гусле" које ће као хороваћа и председник водити преко 30 година. У том периоду био је и повереник "Привредника" и "Српске књижевне задруге". У Илоку ће му се родити деца, кћерка Јелица (мајка композитора Душана Радића) и син Бранко, који је умро у 38. години, 1936. и сахрањен на вуковарском Православном гробљу.

О свим местима у којима је служио прота Јован Козобарић написао је монографије у којима је оставио драгоцене податке. Штампана су му дела **Православна српска парохија у Илоку крајем 1900. године** (Сремски Карловци, 1901), **Православна српска парохија у Илоку крајем 1908. године** (Сремски Карловци, 1909), Пра-

вославна српска парохија у Грку крајем 1910. (Сремски Карловци, 1912), **Чудотворна икона Св. Петке у манастиру Фенеку** (Земун, 1933), **Споменица Српске православне цркве у Вуковару пригодном прославе двеста годишњице** (Вуковар, 1936). У рукопису су му остала дела "Православна српска парохија у Моловину крајем 1927." и "Српска православна парохија у Даљу крајем године 1931." која се овде први пута публикује.

Посебно значење и место у Козобарићевом делу има његова књига **Православно црквено пјеније по старом карловачком начину**, штампана у Осијеку 1935. На овом капиталном делу, замишљеном у пет књига, прота Козобарић је радио 1893-1904. године. У ноте за један глас стављено је целокупно црквено појање. Због слабог одзива претплатника штампана је само прва књига у којој су обухваћени Службеник и Требник.

Прота Козобарић добио је 1913. црвени појас, протојерејски чин 1920, а право ношења напрсног крста 1936. године. Поводом тридесетогодишњице његовог музичког рада, 1934. колајном га је одликовало Вуковарско српско певачко друштво "Јавор".

Последње године живота прота Јован Козобарић провео је у родним Сремским Карловцима, где је и умро 1959. године.

Боривој Чалић

ЏЕТАПИС

ХИЉАДУ ДЕВЕТСТО ДЕВЕДЕСЕТ ОСМЕ

Уредник
Чедомир Вишњић

Српско културно друштво
ПРОСВЈЕТА
Загреб, 1998.